

Uzavření manželství s cizincem

UZAVŘENÍ MANŽELSTVÍ S CIZINCEM / MEZI CIZINCI

JAK UZAVŘÍT MANŽELSTVÍ V ČESKÉ REPUBLICE?

- Můžete si vybrat **civilní sňatek** (občanský sňatek) na úřadě, nebo **církevní sňatek** před zástupcem církve nebo náboženské společnosti.
- Manželství se uzavírá souhlasným prohlášením muže a ženy.
- **Snoubenci** jsou muž a žena, kteří spolu chtějí uzavřít manželství.
- Prohlášení se činí veřejně a slavnostním způsobem v přítomnosti dvou dospělých svědků.
- Příslušný úřad je **matrika** (matriční úřad).

Promyslete si místo a termín sňatku. Svatbu vždy plánujte několik měsíců dopředu, protože potřebujete čas na sehnání dokladů. Jděte osobně na kterýkoliv matriční úřad v ČR podle toho, kde chcete mít svatbu. Matriční úřad najdete na městském úřadě nebo na úřadě městské části.

1. Jaké doklady musíte přinést na matriku?

Cizinci s trvalým nebo dlouhodobým pobytem a občané jiných zemí EU potřebují:

- Rodný list
- Doklad o státním občanství - pas
- Doklad o právní způsobilosti k uzavření manželství
- V některých případech potvrzení o rodinném stavu a pobytu
- Potvrzení o oprávněnosti pobytu na území ČR
- Další doklady, jestliže jste byl/a předtím ženatý/vdaná

2. Vysvědčení o právní způsobilosti k uzavření manželství

Vysvědčení o právní způsobilosti k uzavření manželství musejí mít i občané členských zemí Evropské unie. Vysvědčení (doklad) o právní způsobilosti k uzavření manželství musí obsahovat:

- Jména a příjmení, datum a místo narození snoubenců
- Údaj o místě trvalého pobytu (adresa trvalého pobytu, která může být v domovském státě cizince nebo i v ČR)
- Státní občanství
- Potvrzení, že neexistují překážky k uzavření manželství
- Údaj o tom, že nemáte uzavřené jiné manželství (váš **rodinný stav** musí být svobodný/á nebo rozvedený/á nebo vdovec/vdova)
- Datum vydání, otisk úředního razítka, jméno, příjmení a podpis úředníka

Toto vysvědčení vám vydá domovský stát. Zeptejte se na ambasádě, zda vám pomůže s vystavením tohoto vysvědčení, nebo zda pro něj musíte odcestovat do domovského státu.

Pokud není některý z údajů napsaný ve vysvědčení, musí být doložen samostatným potvrzením (např. potvrzení o pobytu, osvědčení o státním občanství apod.).

Jestliže vám v obstarání potvrzení brání těžko překonatelná překážka a ze závažných důvodů ho nemůžete získat, můžete o tom učinit čestné prohlášení před konzulem na ambasádě svého domovského státu. U států, se kterými nemá ČR uzavřenu konzulární úmluvu, musí být podpis konzula legalizován českým Ministerstvem zahraničních věcí.

Vysvědčení nesmí být starší 6 měsíců.

3. Potvrzení o rodinném stavu a pobytu

Jestliže nemáte ve vysvědčení o právní způsobilosti k uzavření manželství uveden rodinný stav a údaj o místě trvalého pobytu, musíte si obstarat **potvrzení o rodinném stavu a pobytu**.

Toto potvrzení vydává domovský stát.

Zeptejte se na ambasádě, zda vám pomůže s vystavením tohoto potvrzení, nebo zda musíte pro něj odcestovat do domovského státu.

Potvrzení nesmí být starší 6 měsíců.

4. Potvrzení o oprávněnosti pobytu na území ČR

- O potvrzení si osobně zažádáte na příslušném pracovišti Cizinecké policie (*pozor, nežádáte na Ministerstvu vnitra - Odboru azylové a migrační politiky, jako dříve*). Toto potvrzení si obstarejte týden před stanoveným termínem svatby. Potvrzení nesmí být **starší než 7 pracovních dnů ke dni uzavření manželství**. Nepředkládá jej občan EU, občan EHS nebo jeho rodinný příslušník.
- Budete potřebovat cestovní pas a kolek (zakoupíte na poště).
- Toto potvrzení předložíte pracovníkovi matriky nejpozději v den svatby.

5. Další doklady, jestliže jste dříve byl ženatý nebo byla vdaná

Jste vdova/vdovec - váš manžel/ka zemřel/a: k dokladům přiložíte úmrtní list zemřelého manžela. Úmrtní list nemusíte přikládat, máte-li uvedeno ve vysvědčení o právní způsobilosti k uzavření manželství, že jste vdova/vdovec.

Jste rozvedený/á - k dokladům přiložíte pravomocný rozsudek o rozvodu manželství. Rozsudek musí mít vyznačenou doložku o právní moci. Je-li to rozsudek zahraničního soudu, musí být ověřena jeho pravost (tzv. vyšší ověření - superlegalizace nebo Apostille, nestanoví-li mezinárodní smlouva jinak) a musí být přeložen do českého jazyka a překlad úředně ověřen.

Pokud jste se rozvedli v cizí zemi a jedním z manželů byl občan ČR, musíte požádat Nejvyšší soud ČR, aby rozsudek o rozvodu uznal za platný. Existují výjimky, kdy není třeba řízení před Nejvyšším soudem ČR: u rozsudků států, s kterými Česká republika uzavřela dvoustrannou **smlouvu o mezinárodní právní pomoci**, a u rozsudků států, které podepsaly **Úmluvu o uznávání rozvodů a zrušení manželského soužití** (součástí tzv. Haagské úmluvy).

6. Prominutí předložení dokladu

Ve výjimečných případech, když nemůžete získat nějaké doklady z domovského státu, můžete zkusit požádat matriční úřad o prominutí předložení dokladu.

Předložíte potvrzení nebo čestné prohlášení o tom, že získání dokladu brání těžko překonatelné překážky. Týká se zejména poživatelů mezinárodní ochrany.

Matrika posoudí žádost obvykle do 30 dnů.

7. Pro všechny doklady platí

- Každý dokument vydaný mimo ČR musí být přeložen soudním tlumočnickem do českého jazyka a úředně ověřen. Originál (nebo úředně ověřená kopie) musí být s překladem proší a opatřen tlumočnickou doložkou **/Pozor!** Každý doklad musí být přeložen a ověřen zvlášť. Upozorněte překladatele.
- **Vždy si zkontrolujte, zda vám překladatel správně přepsal vaše jméno tak, aby přepis odpovídal originálním dokumentům a ne české podobě v pobytovém štítku.**
- Doklady vydané úřady a soudy Slovenské republiky není třeba překládat.

8. Ověření pravosti dokladů

- U veřejných listin vydaných některými státy musí být ověřena jejich pravost - **ověřovací doložka Apostille** nebo vyšší ověření, tzv. **superlegalizace**.
- Toto ověření není nutné, jestliže má stát, který doklad vydal, s ČR uzavřenou mezinárodní smlouvu o právní pomoci.
- Ověřovací doložka Apostille je vyžadována u listin vydaných státem, který podepsal Haagskou úmluvu o zrušení požadavku ověřování cizích veřejných listin. Tuto doložku vydává určený úřad v tom státě, který listinu vydal - obvykle Ministerstvo zahraničních věcí, někdy pro listiny vydané soudy Ministerstvo spravedlnosti.
- Superlegalizace je vyžadována u dokladů vydaných ostatními státy. Listinu musí nejprve ověřit příslušný vyšší úřad daného státu - obvykle Ministerstvo zahraničních věcí (Ministerstvo zahraničních věcí může předtím ještě vyžadovat ověření jiným ministerstvem podle toho, čeho se listina týká). Listinu potom superlegalizuje zastupitelský úřad ČR, který je příslušný pro stát, který listinu vystavil. Superlegalizací je ověřena pravost podpisů a úředních razítek na veřejné listině.

9. Domlouvání svatby na matrice

Pracovník matriky zkontroluje, jestli jsou vaše doklady kompletní.

Oba snoubenci se musejí osobně dostavit k ověření totožnosti a vyplnění **dotazníku k uzavření manželství**, s jehož vyplněním může pomoci pracovník matriky.

Domluvíte se na termínu, místě a dalších podrobnostech svatby.

10. Volba příjmení

Do dotazníku vyplníte i příjmení, které chcete používat po svatbě. Zároveň uvádíte, jaké příjmení budou mít vaše děti narozené v manželství. Jestli budete své příjmení měnit, je nutné po svatbě vyměnit cestovní doklad. Máte tyto možnosti:

- Příjmení jednoho z vás bude vaším společným příjmením.
- Ponecháte si každý svoje dosavadní příjmení.

- Budete používat společné příjmení a jeden z vás bude na druhém místě uvádět své původní příjmení (nelze více než dvě příjmení dohromady).
- V České republice můžete užívat více příjmení, stejně tak i vaše děti.
- Příjmení žen se tvoří podle české mluvnice - s koncovkou -ová, např. Novak-Novaková. Jako žena cizinka můžete požádat o uvedení příjmení i bez koncovky -ová. Totéž platí pro zápis příjmení při narození dívky, která má cizí státní občanství.

11. Svatba na neobvyklém místě

Jestliže chcete uzavřít manželství na jiném místě než v oddávací místnosti radnice nebo obecního úřadu (například v přírodě, v nemocnici...), musíte na matrice požádat o povolení. Žádost vystaví matriční úřad podle vybraného místa.

Aby vám matrika žádost schválila, musí být toto místo **důstojné**.

12. Když nemluvíte nebo nerozumíte česky

Musíte si pro svatební obřad zajistit soudního tlumočníka, a to buď sami, nebo ho doporučí pracovník matriky.

Tlumočník se dostaví před svatebním obřadem a prokáže svoji totožnost a oprávnění.

13. Jak probíhá svatební obřad?

Dostavíte se se svědky a případně s tlumočníkem na místo svatby.

Pracovník matriky požádá o předložení dokladů totožnosti.

Podle českého práva je manželství trvalé společenství muže a ženy, hlavním účelem manželství je založení rodiny a řádná výchova dětí. Proto na úvod svatebního obřadu pracovník matriky představí snoubence oddávajícímu a přitom řekne, že "snoubencům nejsou známy okolnosti vylučující uzavření manželství, že navzájem znají svůj zdravotní stav a že zvážili úpravu budoucích majetkových vztahů, uspořádání budoucího bydlení a hmotné zajištění rodiny po uzavření manželství".

V závěru slavnostního proslovu se oddávající obou snoubenců zeptá, zda vstupují do manželství svobodně a dobrovolně. Vy odpovíte česky "**ano**", a to i v případě, že vám překládá tlumočník. Tím na sebe berete všechny závazky, které z manželství vyplývají.

Vy a svědci se podepisujete do Protokolu o uzavření manželství.

ROZHODLI JSTE SE PRO CÍRKEVNÍ SŇATEK?

14. Co potřebujete předtím udělat?

- Manželství můžete uzavřít pouze před pověřenou osobou státem uznané církve nebo náboženské společnosti.

- Potřebujete doložit stejné doklady jako při uzavření manželství civilní (občanskou) formou.
- Půjdete na matriční úřad příslušný k místu, kde oddává vaše církev (kostel, kaple).
- Osobně podáte písemnou žádost na matriku o vydání "**Osvědčení o splnění požadavků zákona o rodině pro uzavření církevního sňatku.**" Toto osvědčení potom odevzdáte představiteli církve a v den svatby nesmí být starší 3 měsíců.
- Po uzavření sňatku zástupce církve do 3 pracovních dnů doručí matričnímu úřadu protokol o uzavření manželství.

15. Jaké budete platit poplatky? (platí pro civilní i církevní sňatek):

- Máte oba trvalý pobyt na území ČR - nehradíte žádný základní správní poplatek.
- Nemáte oba trvalý pobyt na území ČR – 5.000 Kč.
- Pouze jeden z vás má trvalý pobyt na území ČR – 3.000 Kč.
- Povolení uzavřít manželství mimo úředně stanovenou dobu nebo mimo úředně určenou místnost – 3.000 Kč.

16. Co je potřeba udělat po svatbě?

- Matrika vám vystaví **oddací list** do 30 dnů (v případě církevního sňatku do 33 dnů). Oddací list si dobře uschovejte, je to váš základní dokument o tom, že jste ženatý/vdaná.
- Na oddělení OAMP podle svého bydliště nahlásíte do 3 pracovních dnů změnu rodinného stavu na ženatý/vdaná. Pokud po svatbě užíváte nové příjmení, nahlásíte i změnu příjmení.
- Občan EU nebo jeho rodinný příslušník hlásí změnu rodinného stavu a jména do 15 pracovních dnů.
- Pokud budete po svatbě užívat nové příjmení, musíte požádat na ambasádě svého státu o vydání nového pasu. Je pravděpodobné, že ambasáda bude vyžadovat nejprve soudně ověřený překlad českého oddacího listu do jazyka země původu - informujte se na ambasádě.
- Až budete mít nový pas, musíte jej znovu předložit na OAMP. Je možné, že OAMP vám bude muset vydat nové povolení k pobytu.
- Je v kompetenci ambasády, že vám může pomoci vyřídit vaše doklady. Je možné, že vám doporučí požádat o nový pas v domovském státě.

17. Možnosti získat jiný pobyt po sňatku v ČR

Máte dlouhodobý pobyt a manžel/ka má dlouhodobý pobyt - stále budete mít dlouhodobý pobyt. Můžete ale změnit účel pobytu - dlouhodobý pobyt za účelem sloučení rodiny.

Máte dlouhodobý pobyt a manžel/ká má trvalý pobyt nebo udělený azyl - můžete žádat na OAMP MV ČR o dlouhodobý pobyt za účelem sloučení rodiny s cizincem s povoleným trvalým pobytem. Při tomto typu pobytu nepotřebujete k práci povolení k zaměstnání, ale nemáte přístup do veřejného zdravotního pojištění, pokud nejste zaměstnán u firmy se sídlem v ČR.

Máte dlouhodobý pobyt a manžel/ka je občan ČR nebo EU - můžete žádat na OAMP MV ČR o přechodný pobyt rodinného příslušníka občana ČR/EU. O trvalý pobyt můžete žádat po uplynutí 2 let přechodného pobytu (pokud jste před sňatkem měl/a povolený dlouhodobý pobyt nejméně 1 rok, můžete žádat po 1 roce od sňatku).

Nemáte povolený pobyt a manžel/manželka je občan ČR nebo EU - můžete bezvízově pobývat v ČR max. 90 dnů. V této době podáte na OAMP MV ČR žádost o přechodný pobyt rodinného příslušníka občana ČR/EU.

Nemáte povolený pobyt a manžel/manželka má dlouhodobý pobyt nebo trvalý pobyt - máte nárok na povolení dlouhodobého pobytu za účelem sloučení rodiny, ale musíte o něj požádat na ambasádě ČR ve svém státě. Lhůta na vyřízení žádosti je 270 dnů.

18. Svatba v zastoupení - ve velmi výjimečných případech

- Pokud se jeden ze snoubenců z velmi závažných příčin nemůže účastnit svatebního obřadu, můžete podat žádost o uzavření manželství zástupcem.
- Nejprve si musíte zajistit potvrzení o tom, že váš domovský stát uzná platnost tohoto manželství.
- O povolení uzavřít manželství zástupcem rozhoduje krajský úřad nebo obecní úřad obce s rozšířenou působností; v Praze, Brně, Ostravě a Plzni magistrátní úřady.

19. Co je ještě dobré vědět?

Muž a žena mají v manželství stejná práva a stejné povinnosti. Mají vzájemnou vyživovací povinnost, povinnost si pomáhat a společně pečovat o děti. Manželé rozhodují o záležitostech rodiny společně. V běžných záležitostech se mohou zastupovat a jednání jednoho manžela při obstarávání běžných záležitostí rodiny zavazuje oba manžely.

Jak je to se společným majetkem?

- Majetek, který získají manželé (i jeden z nich) za trvání manželství, patří do tzv. **společného jmění manželů (SJM)**. Výjimkou je to, co jeden z nich získá dědictvím nebo darem. Dále do společného jmění patří závazky, které jednomu z manželů nebo oběma společně vznikly za trvání manželství. Finanční závazek, který uzavře jeden z manželů, například půjčka nebo hypotéka, se stává společným závazkem obou manželů. Proto dluhy jsou také společným jměním manželů, při případném rozvodu se stejně jako majetek dělí mezi manžely, a to i tehdy, když o dluhu druhý manžel nevěděl.
- Manželé mohou smlouvou uzavřenou ve formě notářského zápisu **zúžit společné jmění manželů**, a to současně i budoucí. Chce-li jeden z manželů zúžit rozsah SJM a druhý z manželů nechce na tuto dohodu přistoupit, lze se obrátit na soud. Jsou-li pro to vážné důvody, může soud na návrh jednoho z manželů zúžit SJM až na pouhé vybavení společné domácnosti (z důvodu ohrožujícího chování - alkoholismus, drogy, hazardní hry). Jestliže jeden z manželů podniká, soud zúží společné jmění na návrh kteréhokoli z manželů.
- Společné jmění manželů lze upravit ještě před uzavřením sňatku, a to **předmanželskou smlouvou**, která se uzavírá formou notářského zápisu.

20. Registrované partnerství

Registrované partnerství je trvalé soužití dvou osob stejného pohlaví, které vzniká souhlasným **prohlášením** těchto osob o tom, že spolu vstupují do partnerství. Prohlášení se učiní před pracovníkem matriky. Pokud je nutná přítomnost tlumočníka, i on podepisuje protokol. Přítomnost svědků není nutná.

Alespoň jedna z osob vstupujících do registrovaného partnerství **musí být státním občanem ČR, oba partneři musejí být starší 18 let** a nesmějí mít trvalý manželství nebo registrované partnerství ani v cizí zemi.

Kontaktujte matriční úřad v kraji podle místa trvalého bydliště svého nebo partnera/partnerky.
/Pozor: Není to kterýkoli matriční úřad, ale pouze 14 matričních úřadů v celé ČR./

Není-li žádný z partnerů přihlášen k trvalému pobytu na území ČR, je příslušným matričním úřadem Úřad městské části Brno-střed.

Potřebujete podobné doklady jako k uzavření manželství:

- Rodný list, pas
- Doklad o právní způsobilosti ke vstupu do partnerství, je-li cizím státem vydáván (ne starší 6 měsíců)
- Doklad o rodinném stavu a pobytu, je-li cizím státem vydáván
- Jestliže jste dříve byl ženatý/vdaná, nebo žil ve svazku registrovaného partnerství, předložíte úmrtní list, rozsudek o rozvodu manželství nebo rozhodnutí soudu o zrušení předchozího partnerství.
- Nemáte-li trvalý pobyt v ČR, doložíte navíc ještě potvrzení o oprávněnosti pobytu na území ČR, ne starší než 7 dní - vydává Cizinecká policie ČR. Toto potvrzení nepotřebují občané EU.
- Pokud vám byl udělen azyl nebo doplňková ochrana, může příslušný matriční úřad prominout předložení dokladů, je-li jejich opatření spojeno s těžko překonatelnou překážkou.

Seznam matričních úřadů najdete na: www.statnisprava.cz - sekce Matriční úřady

Přehled hlavních dvoustranných smluv o mezinárodní právní pomoci je na stránkách Ministerstva spravedlnosti ČR v sekci Mezinárodní vztahy na www.justice.cz

Přehled signatářských států Haagské úmluvy najdete např. zde: http://www.hcch.net/index_en.php?act=conventions.status&cid=41

Podrobnosti najdete na stránkách Ministerstva vnitra ČR: <http://www.mvcr.cz/clanek/uzavreni-manzelstvi-statniho-obcana-ceske-republiky-s-cizincem-na-uzemi-ceske-republiky.aspx>